

Felvásárlók, felhajtók, üzérek

A Heves Megyei Rendőr-főkapitányság augusztus 2-án eljárást indított Seres László és Berki Ernő ózdi lakosok ellen, akik saját bevallásuk szerint *ötvenegy útlevelet vásároltak fel*, amelyekre a teljes utazási valutakeretet kiváltották, mintegy *másfél millió forint értékben*. Az útiokmányokat főleg lakóhelyükön és a környékbeli cigányoktól vásárolták — darabját 5—6000 forintért. Felhajtókat is alkalmaztak, akik a „toborzásért” személyenként *öt száz forint fejpénzt kaptak*. Seres és Berki több esetben egy-egy útlevelelre *hat-hét alkalommal* váltott ki devizát oly módon, hogy az okmányok utolsó oldalát, vagy borítóját *kicserélték*, az előző felvételt dokumentáló feljegyzés eltüntetésére. A házkutatáskor több szétbontott útlevelet foglaltak le lakásukban.

Mint ismeretes, az utóbbi időben utazási valutakeretet kiváltó személy *csak önmaga és családtagjai számára* kaphat devizát, *személyazonosságát pedig igazolnia* kell. A felvásárlók gyorsan reagáltak erre az intézkedésre: a toborzott útleveletulajdonosokat a kiváltáshoz *magukal viszik*, és a „plusz fáradozásért” 100—100 forintot adnak.

A kiragadott példa és a többi hasonló ismert ügy bizonyítja, hogy az utazási valutakeretekkel való visszaélés országos méretekben folyik.

— Mik a jellemzői e bűncselekményfajtának, mit mutat a gyakorlat? — kérdeztük Lóczi

István alezredest, a BM Országos Rendőr-főkapitányság osztályvezetőjét, és munkatársát *Makrai István* őrnagyot, főelőadót.

— Sajnos, valóban országos méreteket öltött a valutakeretekkel való visszaélés — állították egybehangzóan. — Az elkövetők először a *családtagok*, később a tágabb értelemben vett *rokonok, ismerősök* devizakeretét váltják ki. Miután rájöttek arra, hogy milyen nagy hasznot hoz a „legálisan” szerzett valuta, *toborozásba kezdtek*. Például úgy, hogy felhajtókat fogadtak fel, akik járják a kisebb településeket, tanyákat és több-kevesebb összegért rábírák — *főleg az idősebb embereket* —, *hogy váltsák ki és adják át útleveleket*. Minden költségét vállalják a „pácienseknek”. Az ügyekre jellemző, hogy sokszereplősek, és bizonyíthatóan a közvetlen elkövetők döntő többsége cigány.

— *Mi lesz az így szerzett valutával?*

— Az elkövetők általában csak *kisebb hányadát* használják fel műszaki cikkek, gépkocsik, vagy arany vásárlására. A deviza nagyobb része az *illeális magánforgalomban* — jelentős felárral — kerül értékesítésre. *Arab, jugoszláv, lengyel* s más állampolgárságú üzérek a fő felvásárlók. A közelmúltban egy *afgán* is akadt közöttük, akinek megbízásából *hatvan* útlevelet vásároltak fel. Jellemző, hogy a feketepiacon egyes üzérek akár a hivatalos belföldi árfolyamnak a *dupláját* is megadják a devizáért.

— *Hogyan próbálták elejét venni e bűncselekményfajta terjedésének?*

— Már az első egy-két eset megtörténte után tájékoztattuk a Magyar Nemzeti Bank illetékeseit; olyan intézkedés kiadását kértük, amely megnehezíti a jogtalan valutakeret-felvételt. Ekkor kötötték személyazonosság igazolásához a deviza kiszolgáltatását.

— *Úgy tűnik, hogy ez az intézkedés nem elégséges, mert számos példa bizonyítja: az elkövetők a kiváltáshoz magukal viszik az útlevelel tulajdonosát és ugyanúgy hozzájutnak a valutájukhoz. Mégis, mi volna az igazi megoldás?*

— A probléma kulcsa a devizasabályozásban van. A jognak olyan törvényes keretet kellene biztosítani a legális valutához való jutáshoz, amelyet egyre kevesebb állampolgár kényszerül megsérteni. Ezzel a tömeges jogsértést lehetne megelőzni, és lenne erőnk az egyedi és veszélyes eseteket felderíteni. Az igazi megoldást a forint konvertálhatóságának megteremtése jelentené. Őszintén meg kell mondani, hogy a rendőrség létszáma, technikája nem a jelenlegi helyzetre van méretezve. Ezért elsősorban a nagy összegekben „forgalmazó” nemzetközi bűnszövetkezetek felszámolására összpontosítunk.

— *Miért tartják a társadalomra kiemelten veszélyesnek a valutaüzérkedést?*

— A deviza feketepiacon való forgalmazásából óriási nyere-

ségre lehet szert tenni. Ezt a profitot többféleképpen lehet befektetni. Az egyik útja, hogy *más bűncselekmények elkövetését finanszírozzák*. Például betörésekre, rablásokra, lányok futtatására adnak megbízást és tőkét. Az igazi bűnözők a háttérbe húzódva zsebelik be a befektetett összeg sokszorosát.

— *Ha a devizáról esik szó, nem lehet szó nélkül hagyni a bankjegyhamisítást sem...*

— Tény, hogy rendszeresen érkezik hazánkba hamis valuta, amelyet a külföldiek, elsősorban magyaroknak próbáltak értékesíteni — *többnyire sikerrel*. Ezek a hamisítványok nem egyszer olyan jó minőségűek, hogy még a bankszakemberek megtévesztésére is alkalmasak. A lakosság birtokában így feltehetőleg elég sok hamis pénz halmozódott fel. A legtöbbjük erre csak külföldi útján, fizetésekor jön rá. Ekkor viszont sok kellemetlenség éri, amíg kiderül: „vétlen” az ügyben.

— *Befejezésül visszatérve kiinduló témánkra, a jogtalan utazásikeret-felvétel, vajon mekkora kárt okoz a népgazdaságnak?*

— Nem könnyű megbecsülni azt a gazdasági kárt, melyet ez az országos visszaélés-sorozat okozott, illetve okoz napjainkban is. Hiszen nyilvánvaló, hogy az ismertté vált ügyek mellett jelentős azoknak a száma is, mely rejtve marad előttünk. Valószínűleg nem túlzunk, amikor *százmilliós* nagyságrendű összegről beszélünk.

Illés István